

Förslag till
bildande av

Österlens vattenråd

Preliminär version

2009-11-17

Ekolog
gruppen

på uppdrag av
Österlens VVF

Tom sida

Förslag till bildande av Österlens vattenråd

Rapporten är upprättad av: Karl Holmström
Granskning: Tette Alström

Uppdragsgivare: Österlens VVF

Omslagsbild: Rörums södra å oktober 2008
Samtliga fotografier Ekologgruppen

PRELIMINÄR VERSION

Landskrona 2009-11-17
EKOLOGGRUPPEN

Totalt antal sidor i dokument (inkl omslag): 32
Utskriftsversion: 09-11-18
Wordfil: Vattenrad_Osterlenaar09.doc

Innehållsförteckning

	sidan
Sammanfattning	3
Inledning	4
Motiv till samordnat vattenarbete	5
Forum för samverkan och samråd	5
Vattenvårdsarbete.....	6
Vattenkontroll	7
Varför bilda vattenråd?	8
Förslag till bildande av Österlens vattenråd.....	10
Utgångspunkter och förutsättningar	10
Ombildning av vattenvårdsförbundet.....	11
Organisationsnamn.....	11
Verksamhet - arbetsuppgifter	11
Geografisk avgränsning.....	12
Organisation	15
Stadgar.....	16
Finansiering.....	16
Tidsplan, remiss och bekräftelse av vattenråd.....	17
 Bilagor	
1. Den nya vattenförvaltningen	19
2. Lokalt arbete i delområde.....	22
2. Förslag till stadgar för nytt vattenråd	23
3. Vattenvårdsförbundets stadgar	28

Sammanfattning

Den nya vattenförvaltningen i Sverige rekommenderar ett delvis nytt och breddat sätt att arbeta med våra vattenmiljöer. Till vattenmiljöer räknas i detta sammanhang vattendrag, sjöar, grundvatten och kustvatten. Målsättningarna för vattenförvaltningen är att uppnå god biologisk, kemisk och hydromorfologisk status och för grundvattnet även god kvantitativ status. För planering och genomförande av de åtgärder som behövs för att nå målen ställs krav på öppenhet och möjlighet till delaktighet från myndigheter och olika aktörer som bor och verkar inom respektive område. För att samla olika nyttjare och intressenter i ett avrinningsområde föreslås bildning av vattenråd.

För vattenmyndigheten, som har det övergripande ansvaret för vattenförvaltningen, innebär bildande av vattenråd att samrådsarbetet för ett avrinningsområde i huvudsak kan kanaliseras till en organisation. Samrådsarbetet bör därigenom kunna effektiviseras. För medlemmarna i ett vattenråd kan fördelarna vara att:

- Bättre förutsättningar att påverka vattenförvaltningen
- Bättre möjligheter för vattenvårdsarbete genom bredare samverkan
- Bättre möjligheter att ta tillvara kunskap och engagemang på ett lokalt plan
- Kompetensen kring vattenfrågor samlas i ett gemensamt organ
- Effektivare samrådsprocess för alla parter
- Förbättra möjligheterna att erhålla statliga bidrag och andra externa stöd
- Samordna vattenarbetet i en organisation och undvika det merarbete och de samordningsproblem som sannolikt följer av om olika verksamheter ska bedrivas i mer eller mindre parallella organisationer

Österlens vattenvårdsförbund som bildades 2006 har redan från början haft en relativt bred representation bland de intressen och aktörer som finns i avrinningsområdet. Förbundet betonar också att vattenarbete måste ske i samarbete med de som bor och verkar i området och har i detta en bas som i många delar överensstämmer med vad som bör känneteckna ett vattenråd.

För att organisationen fullt ut ska kunna verka och fungera som ett vattenråd och vara förberett för att också kunna hantera nya verksamheter, t ex konkret vattenvårdsarbete, föreslås vissa stadgeändringar. I grova drag innebär förslagen till ändringar att:

- medlemskretsen ökas liksom antalet intressen representerade i styrelsen. Styrelseledamöter som representerar naturskydd och fiskevård tillförs.
- det geografiska verksamhetsområdet utvidgas något i söder.
- förbundet byter namn till *Österlens vattenråd*
- beskrivning av ändamål och arbetsuppgifter breddas så att även nya verksamheter, t ex vattenvårdsprojekt, kan hanteras inom vattenrådet. Samrådsfunktionen gentemot vattenmyndigheten specificeras. I områdets vattenmiljöer inbegrips både yt- och grundvatten.
- möjligheten att hantera/administrera särskilda verksamheter förbättras. Organisationens stadgar ändras så att dessa medger sk tilläggsstadgar för särskilda verksamheter (t ex vattenvårdsprojekt och samordnade vattenkontrollverksamheten), för att vid behov kunna reglera detaljer i genomförandeorganisation, ekonomisk redovisning och röstetal i frågor som har ekonomisk betydelse.

Tidsmässigt bedöms det vara möjligt att genomföra omorganisationen till vattenråd under 2010.

För att det nya vattenrådet ska kunna få till stånd ett mer aktivt åtgärdsarbete föreslås att ett handlingsprogram för vattenvården tas fram. Detta bedöms ge förbättrade förutsättningar för att ta del av de statliga stöd som finns att söka för planering, genomförande och uppföljning av olika typer av åtgärds- och vattenvårdsarbete.

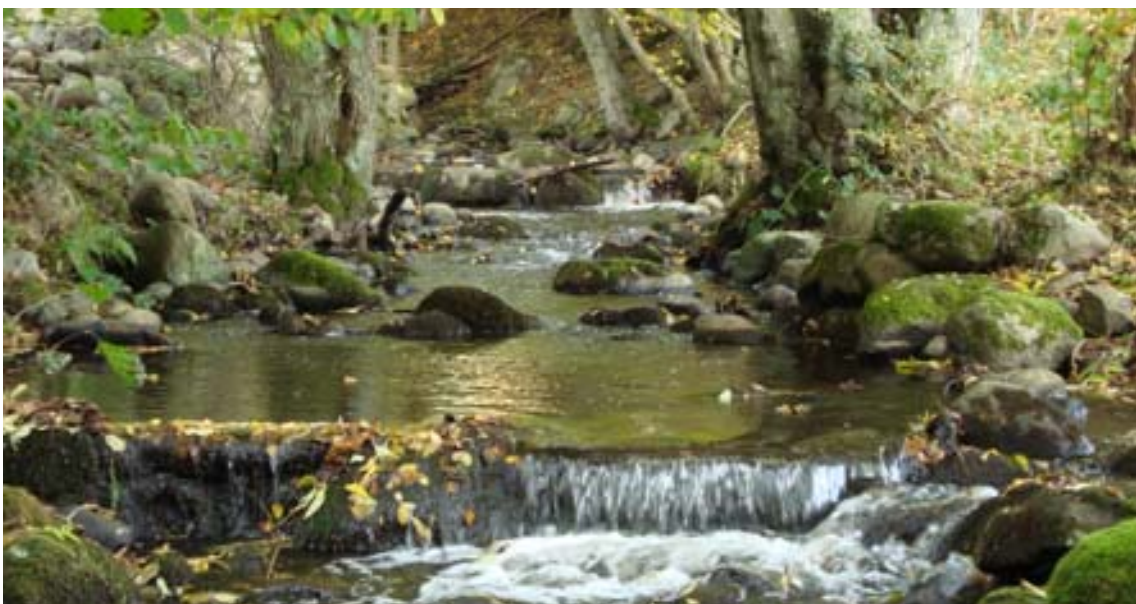
Inledning

Denna utredning om förutsättningar för bildande av vattenråd har tagits fram på uppdrag av Österlens vattenvårdsförbund. Arbetet har finansierats med statliga medel från Länsstyrelsen i Skåne län. Målsättningen för arbetet har varit att försöka anpassa det nuvarande vattenvårdsförbundet så att möjligheter ges att hantera och samordna de olika verksamheter som ett modernt vattenarbete kan förväntas omfatta. Den nya samarbetsformen vattenråd, som ingår som önskvärd del i den nya vattenförvaltningen, har varit utgångspunkten för en sådan organisation. Det har också varit viktigt att försöka ta till vara erfarenheterna från Österlens vattenvårdsförbund och inte förlora den initiativkraft kring vattenfrågorna som vuxit fram i detta samarbete. Också vattenrådets geografiska verksamhetsområde har utgått från vattenvårdsförbundets men lämpliga avgränsningar mot andra organisationers områden har preciserats.

Formerna för denna utredning har baserats på det förfrågningsunderlag som förbundet tagit fram inför beställningen av arbetet. Vidare har diskussion om arbetet skett med uppdragstagaren vid förbundets styrelsemöte i Hörby den 17 september i år. Frågan om vattenvårdsförbundet kan ta rollen som vattenråd har funnits på dagordningen sedan 2007 och tagits upp vid förbundsstämmor, styrelsemöte och öppna möten.

Ett preliminärt förslag av utredningen diskuterades vid ett öppet möte om bildande av vattenråd för Österlen i Brösarp den 5 oktober. Vid mötet redovisades vilka som bör erbjudas medlemskap och hur förbundets stadgar bör förändras för att organisationen ska fungera som vattenråd. Vidare gavs kort information om hur ett vattenråd kan fungera i den nya vattenförvaltningen och hur olika tänkbara verksamheter, främst vattenvårdsåtgärder, kan finansieras. Information lämnades av Ekologgruppen och Länsstyrelsen. Information om mötet hade skickats ut via mail, **annonserats på hemsidor och i annan kommuninformation**. Vid mötet deltog kommunpolitiker, kommundienstmän och representanter för jordbruk, fiske och naturskydd. Även förbundets styrelse var närvarande vid mötet, som leddes av förbundets ordförande. Totalt deltog cirka 20 personer.

I utredningen har erfarenheter och förslag från andra genomförda och pågående vattenrådsbildningar, främst i Skåne, använts som underlag.

Rörums norra å, oktober 2008.

Motiv till samordnat vattenarbete

Behovet av att vidga det samordnade vattenarbetet kan ses som en konsekvens av EU:s vattendirektiv. Österlens vattenvårdsförbund har hittills arbetat med undersökningar av områdets vattendrag. För att vattendirektivet och den nya svenska vattenförvaltningen ska få genomslag behövs en organisation som också fungerar som samrådspart mot vattenmyndigheten och som har förmåga att hjälpa till i det åtgärdsarbete som krävs för att uppnå god ekologisk status i områdets vattenmiljöer. Därtill kan det finnas skäl att kunna arbeta med vattenfrågor som framkommer utifrån mer lokala intressen.

Forum för samverkan och samråd

EU:s ramdirektiv för vatten och den nya vattenförvaltningen i Sverige innebär en helt ny struktur för det fortsatta vattenarbetet. Arbetet leds av vattenmyndigheterna. Österlens avrinningsområden tillhör i detta sammanhang Södra Östersjöns Vattendistrikt. Vattenmyndigheten för detta vattendistrikt har sitt säte i Kalmar. Arbetet med vattenförvaltningen syftar till att uppnå god ekologisk och kemisk status i våra vatten, och för grundvattnet även god kvantitativ status. För att nå dit har vattenmyndigheten redovisat förslag till förvaltningsplan, åtgärdsprogram och miljö kvalitetsnormer för distriktets vattenförekomster¹. Vattenmyndigheten önskar samråda om de förslag som redovisats och annat material som kommer att presenteras framöver. Vattenråd, med kunskap om lokala förhållanden och som representerar områdets aktörer och intressen, är den samrådspart som vattenförvaltningen ser som bäst lämpad för ändamålet. Mer om den nya vattenförvaltningen, vattenmyndigheten och allmänt om vattenråd redovisas i bilaga 1.

För att vattenvårdsarbetet ska bli framgångsrikt är det viktigt att olika aktörer möts så att olika intressen och verksamheter i görligaste mån samordnas. Målet är också att öka förståelsen för varandras intressen och att olika hänsyn tas så att inte onödigt skada uppkommer på vattenmiljön. Vattenråd kan vara ett lämpligt forum för sådan samverkan.

Tommarpsån, oktober 2006.

¹ Med vattenförekomst menas inom vattenförvaltningen sådant vatten, t ex del av vattendrag, sjö eller kustvattensträcka, som har viss storlek, och där status och utveckling rapporteras till EU.

Vattenvårdsarbete

Nationellt förs vattenvårdsarbetet framåt av framför allt tre drivkrafter:

- EU:s Vattendirektiv (2000/60/EG) och den i svensk lag införda vattenförvaltningsförordningen (2004:660), som ställer krav på att våra vatten ska uppnå god vattenstatus
- Miljökvalitetsmålen antagna av Sveriges riksdag (många mål berör våra vattenmiljöer, t ex miljömålen om *Ingen övergödning*, *Myllrande våtmarker*, *Levande sjöar och vattendrag*, *Hav i balans*, *Ett rikt växt- och djurliv*, *Grundvatten av god kvalitet* etc)
- Sveriges internationella åtaganden i HELCOM och åtgärdsplanen *Baltic Sea Action Plan* (BSAP)², som även omfattar Skånes vattendrag och deras tillrinningsområden

Andra betydelsefulla riktlinjer som rör vattenarbetet är EU:s översvämningdirektiv (2007/60/EG), nitratdirektiv (91/676/EG) och fågel-, art- och habitatdirektiven (79/409/EEC respektive 92/43/EEG). De senare direktiven rör arbetet med biologisk mångfald och i det sammanhanget bör även de nationella åtgärdsprogrammen för hotade arter nämnas. För de nationella miljökvalitetsmålen, som även finns nedbrutna till länsnivå, konstateras både på nationell- och länsnivå, att mycket återstår att göra för att nå upp till målen. För att klara HELCOM-åtagandena med minskad tillförsel av näring från landområdena, krävs omfattande åtgärder. I de nyligen redovisade förslagen från vattenmyndigheten för Södra Östersjöns vattendistrikt konstateras att två av de klassade vattendragen på Österlen, Segesholmsån och Tommarpsån, inte når upp till god ekologisk status, vilket är den föreslagna miljökvalitetsnormen.

Exempel från miljömålarbetet kring vatten i Skåne län

Utvärdering av miljömålet "Ingen övergödning":

"Fosforutsläppen minskar stadigt sedan 1995 i flera större vattendrag. I flera jordbruksvattendrag ökar kvävehalterna inte längre, utan tenderar att minska. Någon tydlig förbättring av miljötilståndet syns ändå inte. Ytterligare kraftiga åtgärder krävs och målet är mycket svårt att nå. Åtgärderna hittills räcker långtifrån till de ambitiösa internationella mål som nu satts upp för Östersjön."

Utvärdering av miljömålet "Myllrande våtmarker":

"Våtmarkerna har en mycket viktig ekologisk funktion i landskapet. Få av de kvarvarande skånska våtmarkerna är idag opåverkade. Många våtmarker har växt igen på grund av utdikning och upphörd hävd. Idag anläggs och restaureras våtmarker men för att nå målet krävs ytterligare resurser för nyanläggning, restaurering och information."

De regionala miljömålen och delmålen och utvärdering av dessa finns att läsa i sin helhet på länsstyrelsens hemsida: <http://www.lansstyrelsen.se/skane/amnen/miljomal/miljomalsuppfoljning>

Tillsammans rör de olika miljömålen många olika typer av miljöproblem och behov kopplade till vattenmiljöerna. Detta innebär att de fortsatta åtgärdsinsatserna berör många olika aktörer, och intressenter. Åtgärderna måste också spänna över en stor bredd av olika åtgärdstyper med flera olika målsättningar. De övergripande målen kan sammanfattas i följande punkter:

- God ekologisk och kemisk status i Österlens vattendrag och sjöar
- Minskade halter av övergödande och förorenande ämnen i områdets vattendrag, sjöar och grundvatten, samt minskad uttransport av näringsämnen till Östersjön
- Ökad biologisk mångfald i och i anknytning till områdets vattenmiljöer
- Ökad areal och ökad tillgänglighet till vattennära rekreativmiljöer i vissa områden
- Minskad hydromorfologisk påverkan³

² Naturvårdsverket 2008. *Sveriges åtaganden i Baltic Sea Action Plan*. Delrapport. Rapport 5830.

³ Med hydromorfologisk påverkan menas olika typer av påverkan på tillrinning, vattenföring och vattennivåer samt fysisk påverkan på vattenmiljöernas form, bottensubstrat, slänter mm.

Verkaån, oktober 2008.

För att nå dessa mål krävs ett brett åtgärdsarbete som berör många olika aktörer och intressen. Ett vattenråd bedöms i detta sammanhang kunna bli det nav för initiativtagande, samordning och rådgivning som ett sådant arbete kommer att kräva.

Vattenkontroll

Österlens vattenvårdsförbund har sedan 2007 genomfört kemiska och biologiska undersökningar i nio vattendrag på Österlen, från Segesholmsån i norr till Kvarnbybäcken i söder. Detta arbete har gett värdefull kunskap om vattendragens ekologiska status.

Mätserierna är dock ännu så länge korta och inriktade på biologiska parametrar. Det finns sålunda ett stort behov av att fortsätta datainsamlingen och följa upp kemiska och biologiska förhållanden i vattenmiljöerna. Miljöbalken ställer t ex krav på att verksamheter som kan medföra olägenheter för miljön ska kontrolleras. Stora behov av vattenkontroll finns också inom vattenförvaltningen där underlaget för statusklassning av såväl s k *vattenförekomster* (i detta område större vattendrag) som s k *övriga vatten* (mindre vatten som ej rapporteras till EU) till stora delar är bristfälligt. Vid genomförande av vattenvårdsarbete bör också ske uppföljande kontroll, så att en återkoppling kan ske mellan vattenvårdsåtgärd och effekter i vattenmiljön. Detta har stor pedagogisk betydelse och är också avgörande för planering av kompletterande vattenvårdsåtgärder.

Varför bilda vattenråd?

Det finns inga krav på att vattenråd måste bildas för alla avrinningsområden. Däremot finns det i vattenförvaltningsförordningen en särskild samverkansparagraf (2 kap. 4 §), som ställer tydliga krav på vattenmyndigheten beträffande samverkan och samråd. Enligt denna paragraf ska vattenmyndigheten:

- Samråda med de myndigheter, kommuner, organisationer, verksamhetsutövare och enskilda som berörs innan beslut fattas om kvalitetskrav, förvaltningsplaner, åtgärdsprogram eller i övriga frågor av större betydelse.
- Planera sitt arbete så att det möjliggör och uppmuntrar till deltagande av alla som berörs av vattenförvaltningen.

För att effektivisera detta arbete är det vattenmyndighetens önskan att ett vattenråd, där alla ovan nämnda aktörer ingår bildas för varje avrinningsområde. Därmed behöver vattenmyndigheten endast vända sig till en lokal samrådspart i varje avrinningsområde vilket väsentligt underlättar myndighetens arbete. Vattenmyndigheten och länsstyrelsen arbetar därför aktivt med att bistå lokala aktörer i bildandet av vattenråd.

För rådets medlemmar finns också fördelar i form av bättre möjligheter att påverka vattenförvaltningen. Bland annat kommer vattenråden att ges möjlighet att på ett tidigt stadium delta i diskussioner och förberedelser om hur vattenresurser ska hanteras. Vidare kan samrådsyttranden få större tyngd om de framförs genom ett vattenråd, förutsatt att enighet uppnås inom rådet.

För medlemmarna i vattenrådet finns också rationaliseringsvinster att hämta. Istället för att varje medlem utarbetar enskilda yttranden, synpunkter och förslag till vattenmyndigheten kan detta göras gemensamt genom vattenrådet. En ytterligare fördel är att kompetensen kring vattenfrågor inom avrinningsområdet samlas i ett gemensamt organ. Den bredare samverkan som kommer att ske inom rådet bör också leda till ökad förståelse för miljöproblemen i våra vatten, en bredare uppslutning kring vattenvårdsarbetet och därmed ökade möjligheter att uppnå bättre vattenkvalitet mm.

Nyttan för medlemmarna med att bilda ett vattenråd:

- Bättre förutsättningar att påverka vattenförvaltningen
- Bättre möjligheter för vattenvårdsarbete genom bredare samverkan
- Bättre möjligheter att ta tillvara kunskap och engagemang på ett lokalt plan
- Kompetensen kring vattenfrågor samlas i ett gemensamt organ
- Effektivare samrådsprocess för alla parter
- Förbättra möjligheterna att erhålla statliga bidrag och andra externa stöd
- Samordna vattenarbetet i en organisation och undvika det merarbete och de samordningsproblem som sannolikt följer av om olika verksamheter ska bedrivas i mer eller mindre parallella organisationer

Forskarna är tydliga – vattenmiljön vinner på samverkan

I rapporten Hållbar vattenförvaltning (VASTRA 2004) är forskarna eniga "...inga vattenförbättrande åtgärder kan komma till stånd utan fungerande samarbete mellan berörda parter." Grundläggande i detta resonemang är att vatten är en rörlig resurs som nyttjas och utnyttjas av många olika parter inom ett avrinningsområde. Vidare framhålls att större inflytande från lokala aktörer som samverkar troligen leder till mer kvalificerade beslutsunderlag och därmed kostnadseffektivare åtgärder, till skillnad mot om åtgärderna genomförs med en central styrning.

Kommande lagstiftning driver på samverkan?

Med dagens lagstiftning kommer vissa verksamhetsutövare att få krav på sig, se ovan, med hänvisning till gällande miljökvalitetsnormer. Möjliga vägar att via lagstiftning även nå övriga förorenare i ett område har prövats bl.a i SOU 2005:133. Där föreslogs bl a att man i ett område där miljökvalitetsnormer riskerar att överskridas ska få möjlighet att i samband med fastställandet av åtgärdsprogram införa ett åtgärdsområde till vilket föreskrifter kan beslutas som påverkar den enskilda utsläpparen. Detta förslag genomfördes dock inte. Just nu tycks man vilja pröva hur genomförandet av de första åtgärdsplanerna fungerar i förhållande till dagens lagstiftning, så att en ny genomarbetning och anpassning av lagstiftningen kan genomföras med erfarenhet från vilka lagliga instrument som borde finnas för att genomföra åtgärdsplanerna. Enligt ovanstående utredning är nuvarande reglering i miljöbalken om genomförande av miljökvalitetsnormer och åtgärdsprogram otillräcklig för att på ett säkert och tydligt sätt genomföra de EU-direktiv som föreskriver bindande miljökvalitetsnormer.

Var lagstiftningen slutligen kommer att landa är idag osäkert. Möjligheten att kunna påverka utformningen av lagstiftningen kring kopplingen mellan åtgärdsprogram och miljökvalitetsnormer bör dock vara en drivkraft för olika intressenter inom ett avrinningsområde att samverka.

I kapitlet *Motiv till samordnat vattenarbete* redovisas ytterligare skäl till bildande av vattenråd.

Segesholmsån, oktober 2008.

Förslag till bildande av Österlens vattenråd

Utgångspunkter och förutsättningar

Målet för den nya vattenförvaltningen är att ha ett **helhetsperspektiv** på vattenarbetet. I detta ligger bl a att det är önskvärt att allt vatten, dvs vattendrag, sjöar, grundvatten och kustvatten ingår i arbetet. Det är också viktigt att förståelse och kunskap om hur olika vattenmiljöer, verksamheter och åtgärder påverkar varandra används vid planering och genomförande av åtgärder. Samverkan mellan olika aktörer och intressenter är en av grundtankarna med den nya vattenförvaltningen och arbete i vattenråd.

Österlens vattenvårdsförbund bildades 2006 är en organisation med en tydlig ambition till ett helhetsperspektiv. På förbundets hemsida, www.osterlensvuf.se, ges bl a följande presentation: *Genom ökad kännedom om åarna och vad som har betydelse för livet i och intill vattnet, hoppas vi medverka till att åarnas ekologiska värden utvecklas och blir till fortsatt glädje för både boende och besökare på Österlen. Detta kan inte ske utan att de som bor och verkar i området spelar en aktiv roll.*

I förbundets stadgar uttalas också att *Verksamheten ska bedrivas i dialog med boende och verksamma i området. Vidare deklarerar att Österlens vattenvårdsförbund har till uppgift att för medlemmarnas räkning utarbeta och genomföra ett program för undersökning av miljön i östra Skånes åar från Segesholmsån i norr till Kvarnbybäcken i söder, som ett led i att bibehålla och förbättra åarnas ekologiska värden. Programmet ska klargöra och följa såväl den ekologiska statusen i vattendragen som effekterna av utsläpp, samt ge underlag för planering och åtgärder.*

Förbundets medlemmar representerar en relativt bred krets av aktörer och intressen inom avrinningsområdet (se ruta nedan). Länsstyrelsen är adjungerad medlem och kallas till styrelsemöten och förbundsstämma. Förbundet är representerat i Vattenvårdsförbundet för västra Hanöbukten. Öppenhet finns för att välja in ytterligare intressegrupper och om medlemskap säger stadgarna att: *Förbundet är öppet för kommuner, företag, markägare, myndigheter, organisationer och enskilda som har intresse av åarnas vård och nyttjande.*

Arbete med vattenkontroll har bedrivits sedan 2007, men fisk och bottenfauna började undersökas redan hösten 2006. I mätprogrammet ingår nio avrinningsområden (se karta i figur 2) där undersökningar av vattenkemi, fisk och bottenfauna utförs fortlöpande. Uppgifter om nederbörd och vattenföring sammanställs också.

Österlens vattenvårdsförbund redovisar fortlöpande inkomna resultat på sin hemsida. Denna sköts aktivt och fungerar som förbundets informationsnav.

Österlens VVF 2009

Aktiva medlemmar

Simrishamns kommun
Kristianstads kommun
Tomelilla kommun
Hörby kommun
Högestad & Christinehof Förvaltnings AB
SYSAV / Måsalycke
Simrishamns sportfiskeklubb
Lantbrukarnas riksförbund (LRF) / Gröna näringens riksförbund (GRO)

Stödmedlemmar

Tommarpsåns fiskevårdsområdesförening
Klammersbäcks vårdförening

Ombildning av vattenvårdsförbundet

I föreliggande förslag till bildande av vattenråd har utgångspunkten varit den befintliga organisationen Österlens VVF. Eftersom ett av huvudmotiven till att bilda vattenråd är att samla vattenarbetet under i en organisation blir det naturligt att se förändringen som att vattenvårdsförbundet ombildas till ett vattenråd. Ombildningen sker genom stadgeändringar, vilka måste antas vid två förbundsstämmor varav en ska vara ordinarie. Den sista förbundsstämman i vattenvårdsförbundet kan i tiden samordnas med den första konstituerande stämman för vattenrådet.

Justeringar av stadgar och verksamhet bör genomföras så att förbundet fullt ut anpassas till den nya vattenförvaltningen och de krav som kan ställas på en organisation som ska bära beteckningen vattenråd. Nedan redovisas förslag till ändringar. Faktiska stadgeändringar redovisas i bilaga 3.

Organisationsnamn

Med hänsyn till det välklingande namnet på trakten där verksamheten ska bedrivas och samtidigt knyta an till vattenvårdsförbundets namnbyggnad förslås att vattenrådet benämnas *Österlens vattenråd*.

Verksamhet - arbetsuppgifter

Organisationen har, sett till gällande stadgar, redan idag möjlighet att arbeta med flera olika uppgifter. För det fortsatta arbetet kan det dock finnas skäl att revidera stadgarna så att beredskap och möjlighet finns att vidga verksamheten då behov och ekonomiska förutsättningar tillåter detta.

Ett sätt att strukturera uppgifterna är att dela in dem i basverksamhet och särskilda verksamheter. Vattenrådet ses här som en paraplyorganisation med olika verksamhetsgrenar (se figur 1).

Med **basverksamhet** menas här vattenrådets uppgift att fungera som samråds- och remissorgan, i första hand till vattenmyndigheten och länsstyrelsen. Denna uppgift är inom den nya vattenförvaltningen vattenrådets basfunktion. För att funktionen ska fungera på avsett vis krävs god kontakt med de aktörer och intressenter som finns i området. Information och samrådsprocess måste därför fungera både neråt och uppåt i förvaltningsarbetet. I basverksamheten ligger också att administrera vattenrådets möten etc. Om resurserna medger ytterligare arbete är det lämpligt att detta även omfattar att söka externa medel för t ex vattenvårdsverksamhet och bedriva rådgivning till medlemmar och aktörer inom området.

Bredvid basverksamheten kan s k **särskilda verksamheter** bedrivas. Orsaken till att dessa skiljs från basverksamheten är att dessa normalt bedöms behöva ha särredovisad ekonomi samt särskilt definierad beslutanderätt. Exempel på särskilda verksamheter är samordnad vattenkontroll och större vattenvårdsprojekt. Behovet av att skilja på basverksamhet och särskilda verksamheter är kopplat till vidgad medlemskrets och utökad styrelse – se vidare under *Organisation*.

Vattenkontrollverksamheten föreslås bedrivas så som sker idag. Öppenhet bör finnas för att anpassa vattenkontrollen till nya myndighetskrav och behov.

Olika operativa verksamheter såsom vattenkontroll och vattenvårdsarbete kan bedrivas samordnat över stora delar av vattenrådets geografiska verksamhetsområde. Tanken är dock att även uppmuntra till mer lokala initiativ och projekt som är knutna till mer avgränsade områden, t ex ett mindre vattendrag eller en sjö. Exempel på aktörer och verksamheter inom sådant

geografiskt fokusområde illustreras i bilaga 2. Det är vid sådana lokala projekt önskvärt att vattenrådet kan bistå med råd rörande t ex lämpliga åtgärder, organisation och finansiering.

Vattenrådets verksamhet anpassas till tillgängliga ekonomiska resurser.

Figur 1. Illustration av vattenråd som paraplyorganisation med särskild basverksamhet och särskilda verksamheter. Grönfärgade rutor är sådana som kan ingå när vattenrådet bildas, medan gula rutor är exempel på verksamheter som kan tillkomma när ekonomiska förutsättningar medger detta.

Geografisk avgränsning

Vattenmyndigheten och länsstyrelsen ser gärna att de särskilda kilarna mellan de större avrinningsområdena införlivas i de vattenråd som bildas. I denna utredning har uppdraget varit att undersöka möjligheten att bilda vattenråd för vattendragen på Österlen som i detta sammanhang åtminstone omfattar de nio vattendrag som ingår i vattenvårdsförbundets verksamhet (se karta i figur 2). Naturligt är också att kilarna mellan dessa vattendrag införlivas i det geografiska verksamhetsområdet.

Områdets avgränsning mot norr och söder är dock inte lika självklar. Segesholmsåns avrinningsområde i norr gränsar på Helgeåns avrinningsområde. Här föreslås att kilen mellan Segesholmsån och Helge å, bestående av en relativt smal kustremsa som domineras av sanddyner, lämnas utanför vattenrådets geografiska verksamhetsområde. Denna kil införlivas lämpligen i ett eventuellt framtida vattenråd för Helge å.

I söder är det naturligt att lägga gränslinjen en bit söder om Kvarnbybäcken så att området gränsar mot det nyligen bildade vattenrådet för Nybroån, Kabusaån och Tygeån. Denna linje löper i den kustnära delen i gränsen mellan Ystads och Simrishamns kommun (se karta i figur 2). Det föreslagna området berör fem kommuner, där Simrishamn upptar den största ytan följt av Tomelilla, Kristianstad, Hörby och Sjöbo. Sjöbo kommun (se karta i figur 3) berörs dock

Förslag till bildande av
Österlens vattenråd

bara genom att en mycket begränsad del av Verkaåns avrinningsområde ligger inom kommungränsen, vilket gör att kommunen inte föreslås som medlem i vattenrådet.

Figur 2. Förslag till geografiskt verksamhetsområde (röd gräns) för Österlens vattenråd omfattande nio namngivna avrinningsområden och mellanliggande "kilar". "Kilen" mellan Tygeån och Kvarnbybäcken i söder föreslås delas av kommungränsen mellan Simrishamn och Ystad.

Förslag till bildande av
Österlens vattenråd

Figur 3. Förslag till geografiskt verksamhetsområde för Österlens vattenråd och kommunernas del av detta område. Kommunerna har följande färger: grön = Hörby, blå = Tomelilla, lila = Kristianstad och gul = Simrishamn. Även den del av Sjöbo kommun som ligger i områdets nordvästra del är gulfärgad.

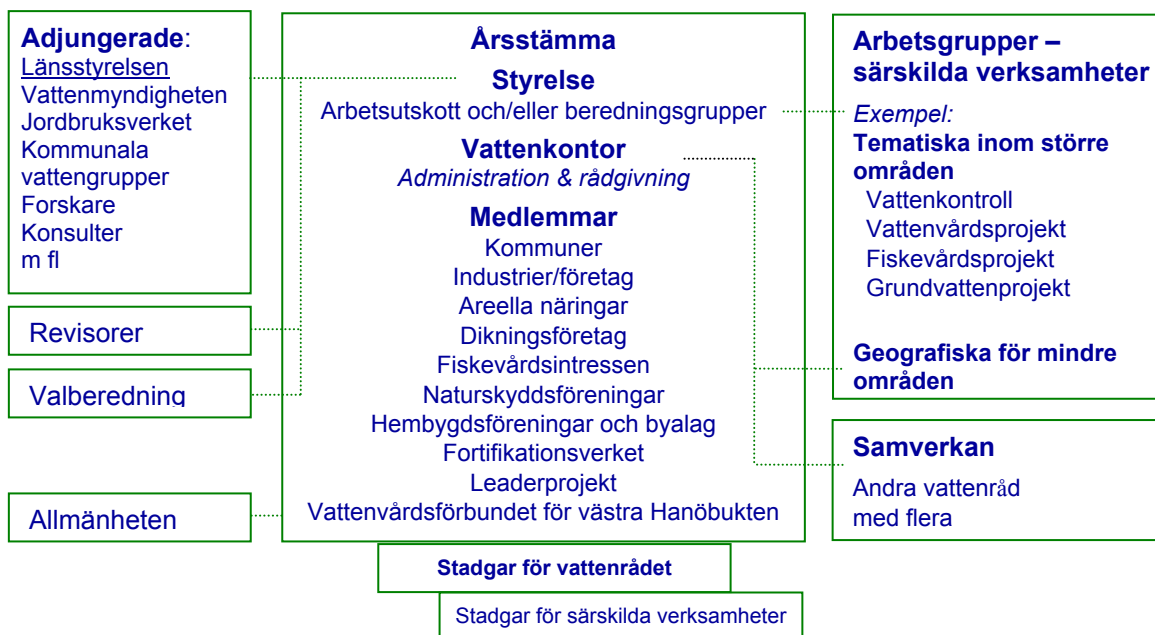
Följs förslaget till ovanstående gränsdragningar omfattar vattenrådet totalt ett avrinningsområde på 650 km². De större vattendragen i området är presenterade på Vattenvårdsförbundets hemsida.

Beträffande utanförliggande kustvatten i Östersjön föreslås samverkan och fortsatt medlemskap i Vattenvårdsförbundet för västra Hanöbukten, men att eget arbete med den marina miljön tills vidare lämnas utanför vattenrådets verksamhet.

Organisation

Österlens VVF har redan idag en bred förankring bland de aktörer och intressenter som finns i avrinningsområdet. För att ytterligare bredda organisationen och anpassa den till vattenrådsfunktionen föreslås en **utvidgning av styrelsen**, så att denna, utöver kommunerna och de areella näringarna, får representanter för naturskydds- och fiskevårdsintressena. Som medlemmar i vattenrådet inbjuds också representanter för dikningsföretag, grundvattenintressen, byalag och övriga som kan ha intresse i verksamheten.

Förslag till utökad medlemsskara och kontakter med olika samverkansorgan illustreras i figur 4. Kontakter med allmänheten kan ske genom särskilda informationsmöten, information via media och hemsida samt genom kommunernas vattengrupper. Vid eventuellt vattenvårdsarbetet sker också direkt kontakt med de markägare och organisationer som berörs av olika åtgärdsförslag.

Figur 4. Förslag till organisationsschema enligt traditionell föreningsmodell gällande Österlens vattenråd.

Potentiella medlemmar i vattenrådet är i första hand; kommunerna (Hörby, Kristianstad, Simrishamn och Tomelilla), företag (SYSAV), areella näringar (LRF/GRO, Jordägarförbundet, Södra Skogsägarna, enskilda större företag - Högestad-Christinehof Förvaltnings AB), dikningsföretag, fiskevårdsintressen (fiskeklubbar och fiskevårdsområden), naturskyddsintressen (naturskyddsföreningens lokalföreningar), hembygdsföreningar och byalag, Fortifikationsverket (Ravlundafältet), Leaderprojekt (Ystad-Österlenregionen och Skånes Ess) och kustvattenförbundet.

Det uppdaterade förbundet och vattenrådet kan ses som en **paraplyorganisation** för de olika typer av vattenarbete som kan komma att bedrivas inom det geografiska verksamhetsområdet (figur 1). Beroende på vilken verksamhet som ska bedrivas kan det finnas behov av att reglera finansiering, röstetal och ekonomisk redovisning för sådan verksamhet. I förslag till stadgeändringar föreslås därför att s k **tilläggsstadgar** får biläggas stadgarna för att reglera sådan **särskild verksamhet**. Exempel på sådana särskilda verksamheter är den pågående vattenkontrollverksamheten. Andra exempel kan vara vattenvårdsprojekt eller särskilt åtgärdsprogram riktat mot fiskevård eller grundvatten. Principen är här att de som finansierar viss verksamhet också har den formella beslutsrätten över densamma. Även för s k särskilda verksamheter ska gälla att alla medlemmar har rätt att yttra sig och ge förslag. I praktiken torde röstning om olika frågor utgöra undantag och ser man tillbaka är det svårt att hitta exempel på frågor som avgjorts genom röstning inom denna typ av vattenorganisationer.

Organisationen föreslås även fortsättningsvis vara uppbyggd enligt traditionell föreningsmodell med stämma, styrelse och revisorer. Styrelsen har till sin hjälp en sekreterare som utgör vattenrådets sekretariat eller vattenkontor. För att få kontinuitet i verksamheten är det önskvärt att sekretariatet kan skötas av person som anställs. Eftersom det statliga stödet till vattenråden idag är mycket begränsat torde det vara nödvändigt att samarbeta med andra vattenråd för att tillsammans ge underlag för en tjänst. Alternativt, eller som en kombination, kan det vara lämpligt att personen i fråga har annan deltidsanställning i någon av kommunerna och fyller upp tjänsten med vattenkontorsuppgiften.

Styrelsen föreslås få rätt att utse de arbetsutskott och beredningsgrupper som den ser behov av. Med arbetsutskott avses här del av styrelsen som arbetar med avgränsad uppgift och med beredningsgrupp avses grupp med t ex tjänstemän från kommunerna och andra aktörer som hjälper styrelsen med genomförandet av mer arbetskrävande uppgifter, t ex större vattenvårdsprojekt. Likaså bör olika arbetsgrupper som är verksamma i mindre delområden kunna verka bredvid styrelsen men med kontinuerlig kontakt genom vattenkontoret och/eller genom att representant bjuds in till styrelsemöten.

Beträffande vattenvårdsåtgärder föreslås att ett särskilt handlingsprogram tas fram (se vidare under *Finansiering*).

Stadgar

Förslag till stadgar för Österlens vattenråd ges i bilaga 3. För att direkt kunna jämföra med vattenvårdsförbundets nuvarande stadgar redovisas dessa i bilaga 4.

Finansiering

Jämfört med nuvarande finansiering inom förbundet föreslås egentligen inga förändringar. Styrelsen föreslår stämman vilka avgifter som ska tas ut av olika medlemmar för olika verksamheter, t ex den **samordnade vattenkontrollen**.

Funktionen som **samråds- och remissorgan** gentemot vattenmyndigheten är ny och behöver också finansieras. I första hand bör statliga medel för administration av vattenråd sökas. Hur stort bidrag som kan erhållas är idag inte säkert men ett statligt anslag på cirka 50 000 kr per år bedöms, med den information som lämnats, vara fullt möjligt att erhålla. Behov av ytterligare medel för denna verksamhet föreslås tills vidare tas ut som avgifter av kommunerna. Någon medlemsavgift från t ex intresseorganisationer föreslås inte, eftersom även en relativt ringa avgift riskerar att minska intresset för medverkan i vattenrådet.

Möjligheterna att erhålla statliga stöd för vattenvårdsåtgärder är idag relativt goda. Bl a finns statliga medel att söka från det s k havsmiljöanslaget. Vissa delar av anslaget är reserverat för LOVA (lokala vattenvårdssatningar), vilket kräver 50 % medfinansiering, men andra delar kan

*Förslag till bildande av
Österlens vattenråd*

sökas utan krav på medfinansiering. Havsmiljöanslaget kan användas för både planering, genomförande och uppföljning av vattenvårdsåtgärder. Åtgärdsprojekt kan sträcka sig över flera år. Med den information som lämnats av Jordbruksverket (rapport 2009:4) kan också konstateras att de statliga miljöstöden för vattenvårdsåtgärder inom Landsbygdsprogrammet (LBU) ser ut att förbättras i många avseenden. Detta gäller t ex ökade stöd för skydds-zoner och för projektering och anläggning av olika typer av dammar och våtmarker. Vissa stöd kommer inte längre att kräva medfinansiering.

Ytterligare andra stöd finns att söka. De flesta stöden administreras av Länsstyrelsen som också kan ge information om de aktuella stöden.

Utredningar pågår samtidigt om nya avgiftssystem inom vattenförvaltningen och finansieringen av åtgärder kopplade till Sveriges Östersjöåtaganden inom HELCOM. Vad resultatet av dessa utredningar blir är idag oklart.

För att hålla ihop vattenvårdsarbetet och förbättra förutsättningarna för extern finansiering föreslås att vattenrådet tar fram förslag på ett **handlingsprogram för vattenvårdsarbetet** som sträcker sig över flera år. En sådant program bör bl a innehålla förslag på åtgärder, arbetsformer, avtalstid, kostnadsbudget och finansiering.

Tidsplan, remiss och bekräftelse av vattenråd

I det fall vattenvårdsförbundets styrelse bedömer detta förslag till bildande av vattenråd lämpligt att arbeta vidare med, eventuellt med tillägg och ändringar, bör detta kunna lämnas ut för synpunkter till förbundets medlemmar och till vattenrådets potentiella medlemmar och samverkanspartners under våren 2010.

För att Österlens vattenvårdsförbund ska kunna genomföra förslagna förändringar behövs ändringar av stadgarna. Detta kräver att ändringsförslagen antas på två förbundsstämmor varav minst en ska vara ordinarie.

Med reservation för hur remissrundan faller ut bör slutförslag till vattenrådsbildning kunna färdigställas inför ordinarie förbundsstämma våren 2010. Inkluderande tid för behandling på extra stämma bedöms det vara möjligt att bilda ett nytt vattenråd för Österlen under 2010.

Innan stadgeändringar läggs fast bör länsstyrelsen ges möjlighet att lämna synpunkter på förslagen så att organisationen godkänns som vattenråd. Efter det att stadgeändringarna beslutats skickas informationen till vattenmyndigheten som ska bekräfta och registrera organisationen som vattenråd.

*Förslag till bildande av
Österlens vattenråd*

Bilaga 1

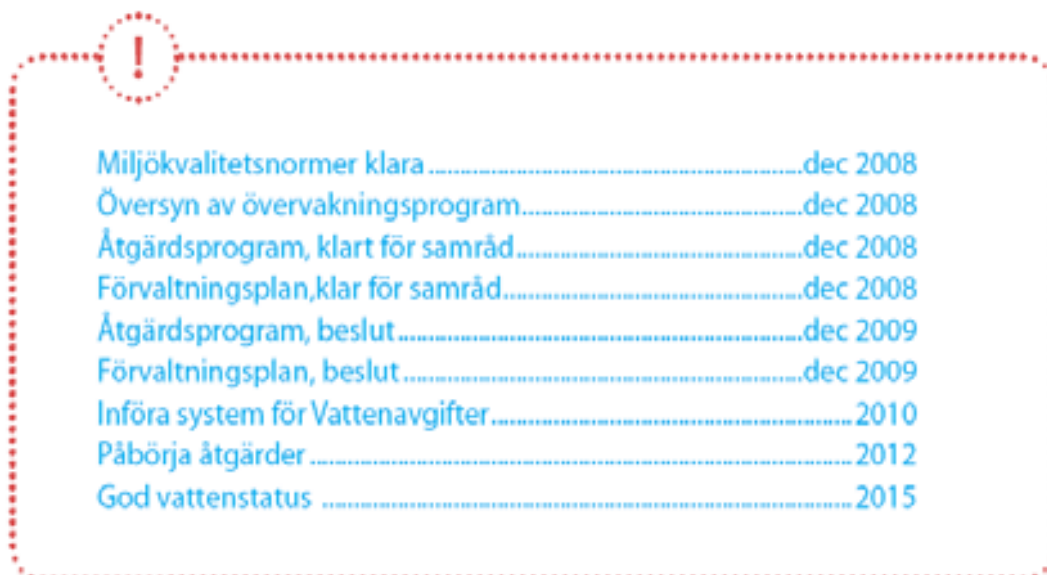
Den nya vattenförvaltningen

Vattenförvaltningsförordningen

Vattendirektivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG) fastslår en ram för den europeiska gemenskapens vattenpolitiska samarbete. Direktivet trädde i kraft i december 2000 (införlivat i svensk lagstiftning genom Vattenförvaltningsförordningen SFS 2004:660) och ska vara genomfört i medlemsländerna år 2015. Genom direktivet har en ram etablerats för enhetliga regler på EU-nivå för skydd av europeiska vatten; både sjöar och andra typer av vattendrag, kustvatten och grundvatten men dock inte hav. Det handlar främst om att förbättra miljöarbetet genom en gemensam lagstiftning för vatten, bland annat försöker man minska föroreningar, främja hållbar vattenanvändning, förbättra tillståndet för existerande akvatiska ekosystem samt reducera effekterna av översvämningar och torka. Direktivet fastslår att länderna ska arbeta på ett nytt sätt i sin vattenförvaltning, och utgå från avrinningsområden (naturens egna vattengränser) och inte från av människan införda administrativa gränser, för att åtgärda brister i vattenmiljö och vattenkvalitet.

Genom ramdirektivet för vatten, vattendirektivet, har alla EU-länder en skyldighet att nå en god vattenkvalitet till 2015, såvida inga undantagsregler kan åberopas. Direktivarbetet innebär i stora drag att miljöstatusen i olika vatten ska övervakas, bedömas och kartläggas som underlag för att fastställa mål- och miljökvalitetsnormer som i sin tur ligger till grund för åtgärdsplaner, förvaltningsplaner och slutligen åtgärder. Arbetet ska bedrivas repetitivt i sexårscykler.

I vattendirektivet betonas vikten av att genomförandet bedrivs med stort inslag av samverkan mellan myndigheter, aktörer och allmänhet.

Figur 5. Tidplan för vattendirektivets genomförande.

*Förslag till bildande av
Österlens vattenråd*
Bilaga 1

Arbetet inom vattenförvaltningen har försenats, vilket innebär att samrådshandlingarna för förvaltningsplan och åtgärdsprogram inte varit tillgängliga för granskning förrän i månadsskiftet februari-mars 2009. Samrådsperioden för dessa handlingar löpte fram till den 1 september 2009.

Förvaltningsplaner och åtgärdsprogram

Enligt förordning (2004:660) om förvaltningen av kvaliteten på vattenmiljön (5: e kap) skall varje vattenmyndighet upprätta och besluta en förvaltningsplan som omfattar hela vattendistriktet. Utöver förvaltningsplanen skall ett åtgärdsprogram utarbetas. Av detta skall framgå vilka åtgärder som behöver vidtas för att den eftersträlvade statusen på alla vattenförekomster skall kunna uppnås och vilka myndigheter eller kommuner som behöver vidta åtgärderna.

Av miljöbalkens 5: e kap. framgår att ett åtgärdsprogram får omfatta all verksamhet och alla åtgärder som kan påverka möjligheten att uppfylla föreskrivna miljökvalitetsnormer samt att berörda kommuner är skyldiga att inom sina ansvarsområden vidta de åtgärder som anges i fastställda åtgärdsprogram. Enligt vattendirektivets tidtabell skall såväl förvaltningsplaner som åtgärdsprogram vara fastställda senast 22/12 2009 och åtgärderna vara "vidtagna" senast den 22/12 2012.

Vattenmyndighet och beredningssekretariat

Sedan 2004 finns fem vattendistrikt i landet som administreras av en vattenmyndighet för varje distrikt. Varje vattenmyndighet har en styrelse, vattendelegation, som är den beslutande delen av myndigheten. Vattenmyndigheterna har det övergripande ansvaret för genomförandet av vattendirektivet. För att hjälpa vattenmyndigheten i sitt arbete med vattendirektivet har länsstyrelserna upprättat så kallade beredningssekretariat. Österlens avrinningsområden ligger inom Södra Östersjöns vattendistrikt. Vattenmyndigheten för detta vattendistrikt ligger i Kalmar (länsstyrelsen) och länsstyrelsens beredningssekretariat i Malmö handlägger frågor som rör avrinningsområden i Skåne.

Allmänt om vattenråd

Vattenmyndigheten har rekommenderat att ett vattenråd bör inrättas för varje avrinningsområde. Ett vattenråd är ett frivilligt diskussionsforum för aktörer inom ett avrinningsområde, vilka gemensamt strävar efter att nå en helhetssyn på områdets vattenresurser. Vattenrådet har en rådgivande och samordnande funktion och är inte en myndighet.

De övergripande målen med vattenrådets arbete är:

- att värna och förbättra kvaliteten i våra vattenmiljöer
- att skapa ett helhetsperspektiv på vattenresurserna i avrinningsområdet
- att utgöra ett forum för samverkan vars medlemskår väl speglar intressenterna inom avrinningsområdet

I vattenrådets grundverksamhet ingår:

- att sinsemellan diskutera och samverka kring vattenfrågor,
- att delta i samråd och samverkan med vattenmyndigheten och andra myndigheter i vattenfrågor, samt därmed
- att ta ställning i olika frågor rörande vattenförekomster
- att bistå vattenmyndigheten/länsstyrelsen i arbetet med att ta fram förslag på miljökvalitetsmål/miljökvalitetsnormer och åtgärder

Hur vattenrådet ska organiseras och vilka uppgifter i övrigt som ska ingå finns ej reglerat. Lokala förhållanden och förutsättningar ska tillåtas ha stor betydelse för vattenrådsbildningen.

Vattendirektivet i nuvarande lagstiftning

Miljöbalken - miljö kvalitetsnormer

Vattenmyndigheterna ska även fastställa kvalitetskrav för alla vattenförekomster och skyddade områden i sina distrikt. För ytvattenförekomster som inte är klassade som konstgjorda eller kraftigt modifierade ska kvalitetskravet vara att tillståndet inte får försämrats jämfört med nuläget och att god ekologisk och kemisk ytvattenstatus ska ha uppnåtts senast 2015, om inte undantagsregler kan tillämpas. För konstgjorda och kraftigt modifierade ytvatten ska kravet istället vara att god "ekologisk potential" och god kemisk ytvattenstatus ska ha nåtts till samma tidpunkt. Även här gäller att inga försämringar får ske. Beträffande grundvattenförekomster ska kravet vara att tillståndet, med avseende på kvalitet och volym, inte får försämrats och att god grundvattenstatus ska ha uppnåtts senast 2015 (Vattenförvaltningsförordningen, 4 kap).

De kvalitetskrav som fastställs av vattendelegationerna i varje vattendistrikt kommer att få status av miljö kvalitetsnormer. Miljö kvalitetsnormer är juridiskt bindande. Kommuner och myndigheter ska i sin fysiska planering beakta gällande miljö kvalitetsnormer så att dessa inte överträds (Miljöbalken 5 kap. 3 §, Plan och bygglagen 2 kap. 1 §). Enligt Miljöbalken (5 kap) ska myndigheter och kommuner även säkerställa att meddelade miljö kvalitetsnormer uppfylls när de

- prövar tillåtlighet, tillstånd, godkännanden, dispenser och anmälningsärenden,
- utövar tillsyn, eller
- meddelar föreskrifter

Detta innebär i praktiken att de verksamheter inom ett avrinningsområde som enligt lagen kan åläggas att uppfylla de nya miljö kvalitetsnormer, är de som även idag prövas av myndigheterna. Det gäller alltså tillståndspliktig verksamhet, vilket främst gäller alla punktutsläpp (industrier, reningsverk, enskilda avlopp, större jordbruksföretag). I övrigt finns i nuläget inga direkta verktyg att genom lagstiftning arbeta med de åtgärdsplaner som blir gällande. Det är inte heller tydligt att myndigheter som kommuner och länsstyrelser inom sina ansvarsområden ska verka för att miljö kvalitetsnormer uppnås/upprätthålls, förutom vid just nämnda tillämpning av Miljöbalken. Det finns dock en önskan från vattenförvaltningen om att lagstiftningen bör förbättras, vilket tydligt framgår av följande skrivning i Samrådshandlingen "Samarbete för bättre vatten" som nu är ute på remiss: *Miljö kvalitetsnormernas och Åtgärdsprogrammets status bör förtydligas och preciseras. Det måste också tydliggöras hur dessa ska styra myndigheter, kommuner och enskilda...."*

PBL - Översiktsplaner, detaljplaner och bygglov

I ett PM från Boverket⁴ uppmärksammar verket hur nuvarande och eventuellt kommande lagstiftning, kring miljö kvalitetsnormer och åtgärdsprogram, kan komma att påverka den kommunala planverksamheten.

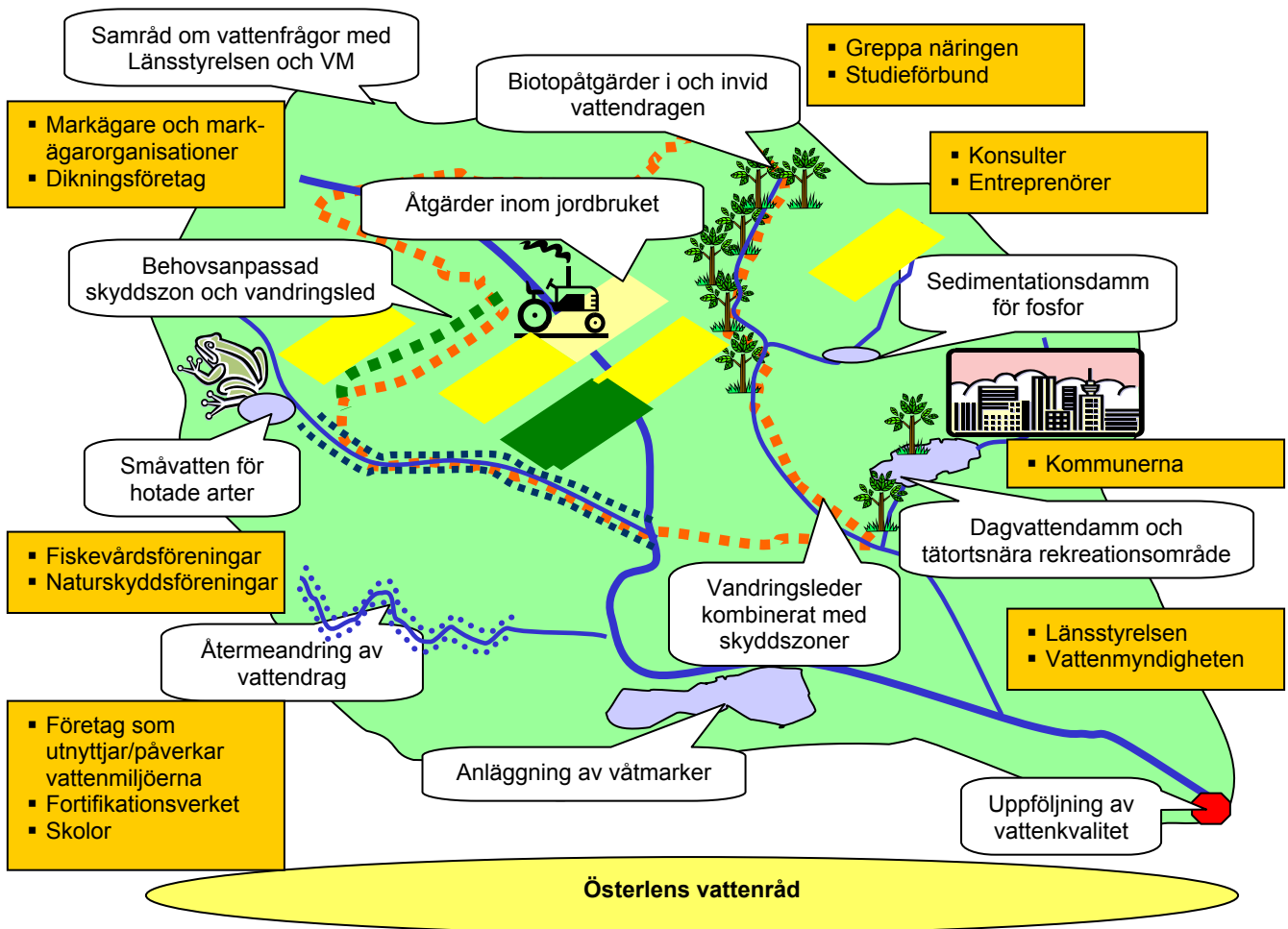
I nu gällande lagstiftning finns det inga krav på kommunerna att de i sin tillämpning av Plan och bygglagen (PBL) ska följa de krav som ställs i ett åtgärdsprogram. Det finns dock redan nu krav i PBL att man i översiktsplaner (ÖP) ska redovisa hur man avser att iaktta gällande miljö kvalitetsnormer och det finns en skyldighet för länsstyrelsen att bevaka detta i sin granskning. I och med att ÖP endast är ett vägledande dokument kommer det aldrig att innebära några direkta förbud för att planera en viss verksamhet. Däremot finns redan idag bestämmelser i PBL (kap 2) om att miljö kvalitetsnormer inte får överskridas om man ger tillstånd för bygglov eller upprättar en detaljplan. Här finns alltså en tydlig koppling till de kommande miljö kvalitetsnormer som innebär att verksamhet som kan påverka vattenkvaliteten inte får tillåtas i områden där miljö kvalitetsnormer riskerar att överträdas eller redan är klassade som icke god status.

⁴ PM från Boverket 2004-04-14: Åtgärdsprogram – några frågor som måste uppmärksammas

Bilaga 2

Lokalt arbete i delområde

I bilden illustreras vilka aktörer som kan tänkas vara inblandade i olika verksamheter som rör ett mindre avrinningsområde. Vattenrådets funktion kan här vara att fungera som rådgivare och initiera och organisera arbetet.

Bilaga 3

Förslag till stadgar för nytt vattenråd

Nedan presenteras förslag till stadgar för ett nytt vattenråd kallat *Österlens vattenråd*. Inom parentes hänvisas till den paragraf i vattenvårdförbundets stadgar (se bilaga 3) som helt eller delvis behandlar innehållet i den föreslagna paragrafen.

§ 1. ÄNDAMÅL (§ 1)

Österlens vattenråd, i det följande även kallat rådet, utgör en frivillig sammanslutning av kommuner, företag, markägare, myndigheter, organisationer och enskilda, som har intresse i vården och nyttjandet av Österlens vattenmiljöer. Vattenrådets ändamål är att:

- skapa ett helhetsperspektiv på vattenresurserna,
- utgöra ett forum för samverkan för alla aktörer som berörs av vattenfrågor,
- verka för att värna och förbättra vattenmiljöernas kvalitet,
- övervaka kvaliteten och utnyttjandet av Österlens vattenmiljöer med hänsyn till kommunernas, företags, jord- och skogsbrukets, fiskets, naturvårdens och det rörliga friluftslivets intressen,
- vara kontakt- och rådgivande organ angående kontroll, vård och utnyttjande av vattenmiljön.

Ovanstående punkter ska omfatta både yt- och grundvatten.

Verksamheten ska bedrivas i dialog med boende och verksamma i området.

§ 2. VERKSAMHETSOMRÅDE (§ 1)

Vattenrådets geografiska verksamhetsområde omfattar hela Österlens avrinningsområde från och med Segesholmsån i norr till Kvarnbybäcken i söder samt anslutande ”kilar” mellan avrinningsområden, se färgade områden på karta.

Del av kustvattnet i Hanöbukten inom en sjömil från kusten kan tillföras men verksamheten överläts där till Vattenvårdförbundet för västra Hanöbukten.

Med *Österlens vatten* avses de yt- och grundvattenförekomster som finns inom rådets verksamhetsområde.

§ 3. ARBETSUPPGIFTER (§ 1)

Rådets arbetsuppgifter omfattar:

- att vara samrådsorgan gentemot Vattenmyndigheten,
- att vara remissorgan i vattenfrågor, gentemot kommuner och myndigheter,
- att bistå vattenmyndigheten/länsstyrelsen i utarbetandet av miljömål/miljö kvalitetsnormer och åtgärdsplaner,
- att bidra i kommuners och andra myndigheters arbete med vattenfrågor
- att initiera, samordna och genomföra åtgärder som förbättrar vattenkvaliteten, ökar naturligheten, gynnar biologisk mångfald och främjar rekreationsintressen i och vid områdets vattenmiljöer,

*Förslag till bildande av
Österlens vattenråd*
Bilaga 3

att planera och utföra kontinuerlig kontroll av Österlens vattendrag avseende ekologisk status, tillstånd, föroreningsbelastning och föroreningstransport (samordnad vattenkontroll) samt annan miljöövervakning vid behov,
att informera om och bistå med rådgivning i vattenfrågor,
att delta i Vattenvårdsförbundet för västra Hanöbukten,
att verka för att villkoren i meddelade beslut som rör Österlens vatten uppfylles, samt
att initiera eller vidta de utredningar som erfordras som underlag för att lösa ovannämnda uppgifter.

Arbetsuppgifterna utförs i mån av resurser.

§ 4. MEDLEMSKAP (§ 2)

Vattenrådet är öppet för kommuner, företag, markägare, myndigheter, organisationer och enskilda som har intresse i vården och nyttjandet av Österlens vatten.

Ansökan om medlemskap i rådet ska göras skriftligen till rådets styrelse, som avgör om ansökan ska bifallas. Ansökan ska innehålla en förbindelse att uppfylla de skyldigheter som enligt dessa stadgar gäller för medlemskap.

Medlem som önskar utträda ur vattenrådet kan göra så efter skriftlig anmälan till styrelsen. Utträde för nästkommande år måste anmälas senast nio månader före årsskiftet. Medlem som inte fullgör sina skyldigheter mot rådet får uteslutas av stämman på förslag av styrelsen. Medlem som utträtt ur rådet äger ingen rätt till rådets tillgångar.

Medlem är skyldig att efter uppmaning erlagga de avgifter till vattenrådet som fastställts av stämman.

§ 5. ORGANISATION (§ 3)

Vattenrådet har följande organisation:

- Stämman
- Styrelse
- Revisorer
- Valberedning

För att fullgöra ändamålet med rådets verksamhet och för att lösa därmed förknippade arbetsuppgifter har rådet ett vattenkontor/sekretariat. Arbetsutskott, beredningsgrupp och arbetsgrupper kan tillsättas vid behov.

§ 6. STÄMMA (§ 4)

Ordinarie stämman hålls årligen före maj månads utgång på tid och plats som styrelsen bestämmer. Styrelsens ordförande ska tillse att kallelse till ordinarie stämman sänds ut till alla medlemmar senast 30 dagar före stämman. Till kallelsen ska fogas föredragningslista och verksamhetsberättelse samt förslag till arbetsplan, budget och medlemsavgifter för kommande verksamhetsår.

Extra stämman ska hållas om en eller flera medlemmar skriftligen begär detta. Stämman ska i så fall anordnas så snart detta är lämpligt och senast inom 30 dagar. Styrelsen kan också kalla till extra stämman om den finner det motiverat. Styrelsens ordförande ska tillse att kallelse till extra stämman sänds ut till alla medlemmar senast 8 dagar före stämman. Till kallelsen ska fogas föredragningslista.

*Förslag till bildande av
Österlens vattenråd*
Bilaga 3

Vid stämman representeras varje medlem av en för verksamhetsåret utsedd ordinarie ledamot, som också ska tjänstgöra som kontaktman med styrelsen och dess verksamhet. För den ordinarie ledamoten utses en personlig ersättare. Uppgift om av medlem vald ledamot och ersättare ska senast den 1 januari skriftligen meddelas rådets styrelse. Vid stämman äger medlemmarnas ordinarie ledamöter och ersättare, övriga av medlemmarna utsedda representanter, styrelsen, länsstyrelsen och de övriga som styrelsen beslutar inbjuda rätt att delta.

Beslut fattas med enkel majoritet. Varje medlem har en röst. Vid lika röstetal har stämmans ordförande utslagsröst, vid val ska dock lotten avgöra. I fråga som rör *särskild verksamhet* ska tilläggsstadgar för ifrågavarande verksamhet tillämpas. Omröstning sker öppet, såvitt någon medlem icke annat påfordrar.

Stämman är beslutsmässig, då minst hälften av antalet medlemmar i vattenrådet är närvarande.

Inom ramen för dessa stadgar kan stämman besluta om att bilägga tilläggsstadgar som rör *särskild verksamhet*. Stämman beslutar vad som ska behandlas som särskild verksamhet. Syftet med tilläggsstadgar för särskild verksamhet är att vattenrådet ska kunna hantera olika verksamheter där det kan krävas separat ekonomisk redovisning och där bara delar av medlemskåren bekostar verksamheten. I fråga som rör särskild verksamhet ska endast medlemmar som finansierar ifrågavarande verksamhet ha rätt att rösta.

Motioner ska, för att kunna upptas till behandling på ordinarie stämma, vara styrelsen tillhanda senast fjorton dagar före stämman.

Vid ordinarie stämma, som öppnas av styrelsens ordförande, ska följande ärenden komma till behandling:

1. Val av ordförande att leda förhandlingarna
2. Justering av röstlängd vid stämman
3. Fastställande av dagordning
4. Val av sekreterare för stämman
5. Val av två personer att jämte ordföranden justera stämmans protokoll
6. Stämmans behöriga utlysande
7. Föredragning av styrelsens verksamhetsberättelse
8. Föredragning av revisorernas berättelse
9. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen för den tid berättelsen avser
10. Fastställande av rådets balansräkning och medelsdisposition
11. Val av ordförande i styrelsen
12. Val av ledamöter i styrelsen och ersättare för dessa
13. Val av två revisorer och ersättare för dessa
14. Val av valberedning med tre ledamöter, varav en sammankallande
15. Val av representant och ersättare i Vattenvårdsförbundet för västra Hanöbukten
16. Fastställande av arbetsplan och budget för kommande verksamhetsår
17. Fastställande av medlemsavgifter för kommande verksamhetsår
18. Ärenden som av styrelsen eller medlem hänskjutits till stämman.

Protokoll vid stämma tillställs efter justering varje medlem och styrelsen.

§ 7. STYRELSE (§ 5)

Ordinarie stämman utser styrelse. Av ledamöterna väljs vid första stämman högst hälften för ett år och övriga för två år. Vid följande stämmor väljs ledamöter för två år.

*Förslag till bildande av
Österlens vattenråd*
Bilaga 3

Styrelsen består av minst fem och högst åtta ordinarie ledamöter. Ersättare har närvaro-, yttrande- och förslagsrätt. Styrelseplatser erbjuds följande aktörer/intressen:

Hörby kommun	1
Kristianstads kommun	1
Simrishamns kommun	1
Tomelilla kommun	1
Areella näringar/markägare/ diktningföretagen	2
Ideella naturvården	1
Fiskevården	1

Till styrelsen adjungeras Länsstyrelsen. Styrelsen äger rätt att till sig adjungera andra myndigheter, intresseorganisationer m fl. Varje adjungerad utser en representant och en ersättare för densamma att delta i styrelsemöten. Styrelsen kan även kalla utomstående till styrelsemöte.

Styrelsen utser inom sig vice ordförande, samt sekreterare och kassör. Styrelsen utser den eller de personer som äger rätten att teckna vattenrådets firma. Ordförandeposten ska innehas av en kommunrepresentant.

Styrelsen är beslutsmässig då minst hälften av ordinarie ledamöter, eller respektive ersättare, är närvarande inklusive ordförande eller vice ordförande. Beslut fattas med enkel majoritet. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst, vid val ska dock lotten avgöra. I fråga som rör *särskild verksamhet* ska tilläggsstadgar för ifrågavarande verksamhet tillämpas.

Styrelsen sammanträder vid behov, dock minst två gånger årligen. Ordföranden är sammankallande. Kallelse med föredragningslista ska sändas ut minst tio dagar före sammanträde till ledamöter och ersättare. Protokoll från styrelsemöte ska efter justering delges styrelsens ordinarie och adjungerade ledamöter samt medlemmarna.

Styrelsen ska ansvara för genomförandet av de verksamheter som stämman beslutat om. Styrelsen att rätt upphandla konsult och/eller på annat sätt organisera de tjänster som erfordras för genomförandet.

Styrelsen ska för varje verksamhetsår inför ordinarie stämma redovisa sin verksamhetsberättelse samt lämna förslag till arbetsplan, budget och medlemsavgifter för kommande verksamhetsår. Räkenskaperna ska jämte styrelsens verksamhetsberättelse och däri införd resultaträkning samt balansräkning överlämnas till revisorerna för granskning.

Styrelsen äger rätt att utse ett eller flera arbetsutskott med uppgift att hantera frågor inom vattenrådets olika verksamheter. Arbetsutskott för särskild verksamhet regleras i tilläggsstadgar. Styrelsen kan vid behov utse en beredningsgrupp med uppgift att bereda ärenden till styrelsen samt verkställa dess beslut. Styrelsen kan vid behov också bilda arbetsgrupper för särskilda verksamheter. Arbetsgrupp för särskild verksamhet regleras i tilläggsstadgar.

§ 8. EKONOMI (§ 6)

Räkenskapsåret omfattar kalenderåret. Vattenrådets kassa handhas av förvaltare som ordinarie stämma utser.

*Förslag till bildande av
Österlens vattenråd*
Bilaga 3

Kostnaden för särskild verksamhet ska, om inget annat anges i tilläggsstadgar för ifrågavarande verksamhet, fördelas efter överenskommelse mellan de till verksamheten betalande medlemmarna.

Vid upplösning av rådet ska inestående medel fördelas mellan medlemmarna i relation till insatta medel.

§ 9. REVISION (§ 7)

Styrelsens förvaltningsberättelse med resultat- och balansräkning ska senast 30 dagar före ordinarie stämma överlämnas till revisorerna för granskning. Styrelsens ekonomiska förvaltning ska granskas av två revisorer som jämte ersättare utses av ordinarie stämma. Revisorerna ska i sin berättelse till stämman tillstyrka eller avstyrka ansvarsfrihet för styrelsen.

§ 10. VALBEREDNING (§ 4)

Förslag till styrelse och revisorer tas fram av en valberedning. Kommuner nominerar sina egna styrelserepresentanter. Valberedningen ska ha tre ledamöter varav två representerar kommunerna och en övriga medlemmar.

§ 11. ANSVARIGHET (§ 8)

För rådets skulder häftar endast rådets tillgångar inberäknat förfallna, ej betalda medlemsavgifter.

§ 12. ÄNDRING AV STADGAR (§ 9)

Tilläggsstadgar, stadgar i bilaga, som ändras, tillförs eller tas bort och som rör särskild verksamhet beslutas på stämma med tillämpning av i § 6 angivet röstningsförfarande.

Ändring av stadgarna i övrigt ska, för att bli gällande, antas på två på varandra följande stämmor, varav minst en ordinarie.

Förslag till tilläggsstadgar för vattenkontrollverksamhet

Tilläggsstadgar tillförs huvudstadgarna förslagsvis som bilaga och som den första särskilda verksamheten föreslås att tillägget för vattenkontrollverksamheten benämns Bilaga A. Paragrafbeteckningarna i detta tillägg inleds med bokstaven A.

§ A1 RÖSTETAL OCH KOSTNADSFÖRDELNING

Beslutanderätt över vattenkontrollverksamhetens ekonomi och kostnadsfördelning har de medlemmar som bekostar verksamheten. Varje medlem har en röst, dock att medlemmar som bekostar mer än 30 % har rätt till två representanter med rösträtt.

§ A2 EKONOMISK REDOVISNING

Bokföringen av vattenkontrollverksamheten ska genomföras på sådant sätt att ekonomisk ställning, bokslut och revision för ifrågavarande verksamhet ska kunna redovisas skilt från vattenrådets övriga verksamhet.

Bilaga 4

Vattenvårdsförbundets stadgar

Österlens vattenvårdsförbunds stadgar, fastställda vid konstituerande möte den 21 april 2006.

§ 1 ÄNDAMÅL

Österlens vattenvårdsförbund har till uppgift att för medlemmarnas räkning utarbeta och genomföra ett program för undersökning av miljön i östra Skånes åar från Segesholmsån i norr till Kvarnbybäcken i söder, som ett led i att bibehålla och förbättra åarnas ekologiska värden. Programmet ska klargöra och följa såväl den ekologiska statusen i vattendragen som effekterna av utsläpp, samt ge underlag för planering och åtgärder. Programmet ska utformas i samråd med de myndigheter som utövar tillsyn enligt miljöbalken och med beaktande av den utsläpps- och recipientkontroll som föreskrivs.

Verksamheten ska bedrivas i dialog med boende och verksamma i området. Resultaten av undersökningarna och insamlade uppgifter i övrigt ska redovisas på ett för medlemmarna lätt tillgängligt sätt, utifrån ställda mål och miljökrav.

Verksamheten ska ske inom de ekonomiska ramar som fastställs av förbundet.

§ 2 MEDLEMSKAP

Förbundet är öppet för kommuner, företag, markägare, myndigheter, organisationer och enskilda som har intresse av åarnas vård och nyttjande.

Medlem kan vara antingen ”aktiv medlem” eller ”stödmedlem”. Aktiv medlem betalar medlemsavgift i förhållande till sin påverkan eller sina önskemål om att undersökningar utförs. Aktiv medlem har genom representation rösträtt på förbundsstämman. Representanter för de aktiva medlemmarna kan inväljas som ordinarie i styrelsen.

Stödmedlem betalar en låg avgift och är berättigad till information från förbundet. Stödmedlem har yttrande- och förslagsrätt på förbundsstämma och kan adjungeras till styrelsen. Ansökan om medlemskap i förbundet ska göras skriftligen till styrelsen, som avgör om ansökan ska bifallas. Ansökan ska innehålla en förbindelse att uppfylla de skyldigheter som enligt denna stadga gäller för medlemskap.

Medlem är skyldig att efter uppmaning erlägga de avgifter till förbundet som fastställts av årsmötet. Medlem som önskar utträda ur förbundet kan göra så efter skriftlig anmälan till styrelsen. Utträde för nästkommande år måste anmälas senast nio månader före årsskiftet. Medlem som inte fullgör sina skyldigheter mot förbundet får uteslutas av förbundsstämman på förslag av styrelsen. Medlem som utträtt ur förbundet äger ingen rätt till förbundets tillgångar.

§ 3 ORGANISATION

Förbundet har följande organisation:

Förbundsstämma

Styrelse

Revisorer

§ 4 FÖRBUNDSSTÄMMA

Ordinarie förbundsstämma hålls årligen före maj månads utgång på tid och plats som styrelsen bestämmer. Styrelsens ordförande ska tillse att kallelse till ordinarie förbundsstämma sänds ut till alla medlemmar senast 30 dagar före stämman. Till kallelsen ska fogas föredragningslista och verksamhetsberättelse samt förslag till arbetsplan, budget och medlemsavgifter för kommande verksamhetsår.

Extra förbundsstämma ska hållas om en eller flera aktiva medlemmar skriftligen begär detta. Förbundsstämma ska i så fall anordnas så snart detta är lämpligt och senast inom 30 dagar. Styrelsen kan också kalla till extra förbundsstämma om den finner det motiverat. Styrelsens ordförande ska tillse att kallelse till extra förbundsstämma sänds ut till alla medlemmar senast 8 dagar före stämman. Till kallelsen ska fogas föredragningslista.

Förbundsstämman är beslutsmässig då representanter för minst hälften av de aktiva medlemmarna är närvarande. Varje aktiv medlem har genom närvarande representant en röst på förbundsstämman, dock har medlem som betalar mer än 30 % av de totala medlemsavgifterna rätt till två representanter med rösträtt. Representant för stödmedlem samt ersättare för medlemsrepresentanterna har närvaro- och yttranderätt. Beslut fattas med enkel majoritet. Vid lika röstetal har stämmans ordförande utslagsröst, vid val ska dock lotten avgöra.

Motioner ska, för att kunna upptas till behandling på ordinarie förbundsstämma, vara styrelsen tillhanda senast fjorton dagar före stämman.

Förbundsstämma öppnas av styrelsens ordförande. Vid ordinarie förbundsstämma ska följande ärenden behandlas:

1. Val av ordförande att leda förhandlingarna.
2. Justering av röstlängd vid stämman.
3. Fastställande av dagordning.
4. Val av sekreterare för stämman.
5. Val av två personer att jämte ordföranden justera stämmans protokoll.
6. Stämmans behöriga utlysande.
7. Föredragning av styrelsens verksamhetsberättelse, inklusive redovisning av föregående års undersökningsresultat.
8. Föredragning av revisorernas berättelse.
9. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen under den tid berättelsen avser.
10. Fastställande av förbundets balansräkning och medelsdisposition.
11. Val av ordförande i styrelsen.
12. Val av ledamöter i styrelsen.
13. Val av personliga ersättare i styrelsen.
14. Val av två revisorer och ersättare för dessa.
15. Val av tre ledamöter till valberedning, varav en sammankallande.
16. Fastställande av arbetsplan, inklusive undersökningsprogram för kommande år och budget för kommande verksamhetsår.
17. Fastställande av medlemsavgifter för kommande verksamhetsår.
18. Val av kassaförvaltare för kommande verksamhetsår.
19. Ärenden som av styrelsen eller medlem hänskjutits till stämman.

§ 5 STYRELSE

Förbundsstämman utser styrelse. Av ledamöterna väljs vid första stämman högst hälften för ett år och övriga för två år. Vid följande stämmor väljs ledamöter för två år.

*Förslag till bildande av
Österlens vattenråd*
Bilaga 4

Styrelsen består av minst fem och högst nio ordinarie ledamöter. Ersättare har närvaro-, yttrande- och förslagsrätt. Till styrelsen bör adjungeras minst tre representanter för stödmedlemmarna. Styrelsen kan även kalla utomstående till styrelsemöte.

Styrelsen utser inom sig vice ordförande, samt sekreterare och kassör. Styrelsen utser den eller de personer som äger rätten att teckna förbundets firma.

Styrelsen är beslutsmässig då minst hälften av ordinarie ledamöter, eller respektive ersättare, är närvarande inklusive ordförande eller vice ordförande. Beslut fattas med enkel majoritet. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst, vid val ska dock lotten avgöra.

Styrelsen sammanträder vid behov, dock minst två gånger årligen. Ordföranden är sammankallande. Kallelse med föredragningslista ska sändas ut minst tio dagar före sammanträde till ledamöter och ersättare. Protokoll från styrelsemöte ska utsändas till styrelsens ordinarie och adjungerade ledamöter samt till medlemmarna.

Styrelsen ska ansvara för upphandling av konsult för de undersökningar och redovisningar som erfordras för genomförande av förbundets program för undersökning av miljön i åarna på Österlen.

Styrelsen ska för varje verksamhetsår inför ordinarie förbundsstämma redovisa sin verksamhetsberättelse samt lämna förslag till arbetsplan, budget och medlemsavgifter för kommande verksamhetsår.

§ 6 EKONOMI

Räkenskapsåret omfattar kalenderåret. Förbundets kassa handhas av förvaltare som ordinarie förbundsstämma utser.

§ 7 REVISION

Styrelsens förvaltningsberättelse med resultat- och balansräkning ska senast 30 dagar före ordinarie förbundsstämma överlämnas till revisorerna för granskning. Styrelsens ekonomiska förvaltning ska granskas av två revisorer som jämte ersättare utses av förbundsstämman. Revisorerna ska i sin berättelse till stämman tillstyrka eller avstyrka ansvarsfrihet för styrelsen.

§ 8 ANSVARIGHET

För förbundets skulder häftar endast förbundets tillgångar inberäknat förfallna ej betalda medlemsavgifter.

§ 9 ÄNDRING AV STADGARNA

Ändring av dessa stadgar ska, för att bli gällande, antas av två på varandra följande förbundsstämmor, varav minst en ordinarie.